

Daniel Eriksson, förvaltningschef

Annika Restadh, avdelningschef

Kulturkostnader per invånare

Om konsten att jämföra

I jämförelser är det generellt viktigt att säkerställa att det som jämförs har samma grundförutsättningar för att undvika missvisande slutsatser, till exempel att de kommuner som jämförs avseende kulturkostnader har kulturhus eller motsvarande. Vidare är det också viktigt med relevanta och jämförbara data, det vill säga att tillförlitliga källor och enhetliga mätmetoder används så att siffror och statistik faktiskt speglar verkligheten och går att ställa mot varandra på ett rättvisande sätt. Slutligen ska man komma ihåg att siffror inte säger allt; det är viktigt att förstå bakomliggande faktorer, exempelvis politiska beslut, lokala behov och historisk utveckling, som kan påverka resultatet av en jämförelse.

- **Innehållet i kulturutbudet** – Vad ingår i kostnaderna? Vissa kommuner har fler kulturinstitutioner (bibliotek och kulturhus/konserthus) eller omfattande bidrag till föreningslivet och studieorganisationer, vilket påverkar kostnaderna.
- **Kommunens storlek och befolkningsammansättning** – Mindre kommuner kan ha högre kostnader per capita eftersom de fasta kostnaderna för kulturverksamhet fördelas på färre invånare. Även demografi, exempelvis andelen barn och äldre, kan påverka behovet av kulturinsatser.
- **Politiska prioriteringar och beslut** – Vissa kommuner satsar mer på kultur som en del av sin tillväxtstrategi eller för att attrahera turism och inflyttning. Detta påverkar hur mycket resurser som avsätts per invånare.

Att genomföra en så korrekt och rättvis jämförelse som möjligt skulle således kräva att samtliga Örebro läns 12 kommuners årsredovisningar, bokslut och politiska beslut går igenom och analyseras. Det skulle bli en omfattande utredning och kräva tid och resurser av alla involverade kommuner/utredare.

Om Kolada

Kolada är en tjänst från RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser. RKA är en ideell förening med svenska staten och SKR som medlemmar.

I dialog med expert på SKR konstateras att det skulle behövas en överenskommelse mellan kommunerna om hur kostnader bokförs för att kunna göra jämförelser rakt av i Kolada. Vidare anser förvaltningschef och avdelningschef på Askersunds kommun och expert på SKR att det inte är en kommuns ansvar att jämföra kostnader i Kolada inklusive hur kostnader är bokförda i respektive kommun. Möjligtvis kan det vara en fråga för regionen. Det kan antas att det finns ett nationellt intresse hos SKR och Myndigheten för kulturanalys. Kanske även hos SCB. I dagsläget är en sådan omfattande utredning inte aktuell.

Myndigheten för kulturanalys ger varje år ut publikationen Samhällets utgifter för kultur. From 2016 och fram till nu kommenterar de varje år vanskligheten i att jämföra enskilda kommuner när det gäller utgifter för kultur. Uppgifterna bör tolkas på en övergripande nivå.

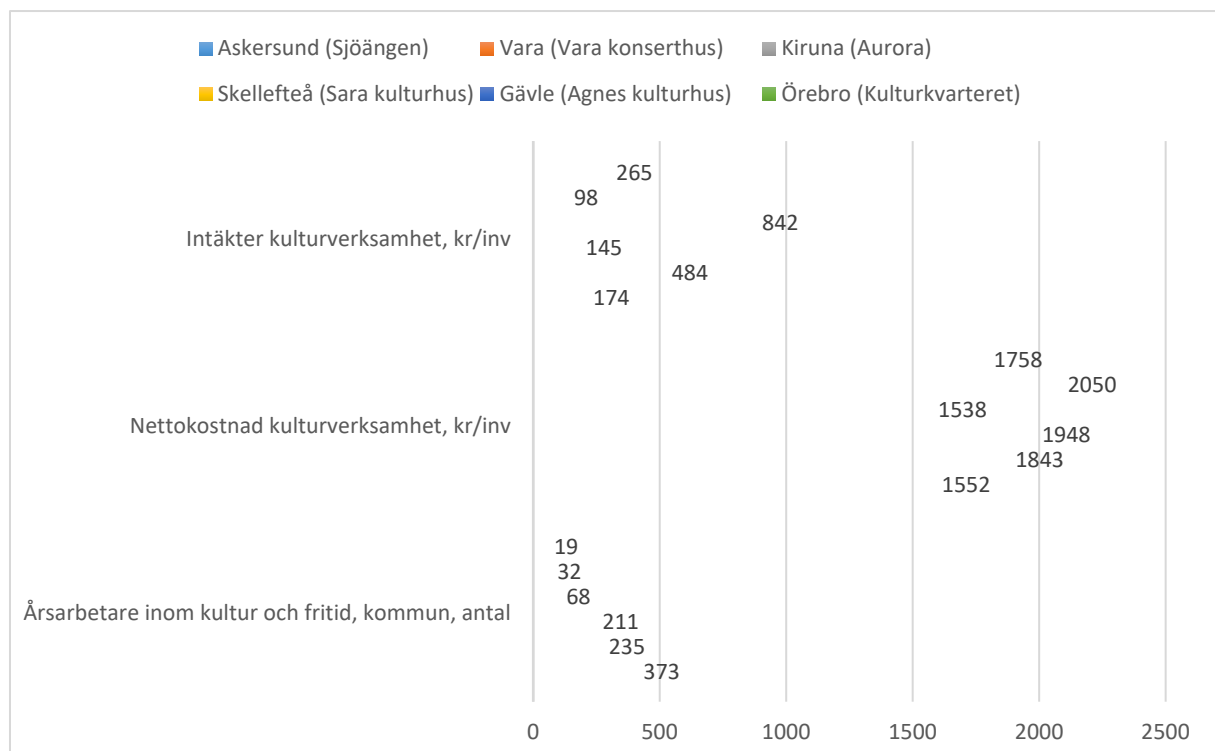
From 2019 och fram till 2023 lyder texten i rapportens sammanfattning under rubriken ”De offentliga utgifterna för kultur”:

”Det kan dock vara vanskligt att jämföra enskilda regioner och kommuner med varandra, då det kan finnas skillnader i hur de har sammanställt sina uppgifter. Det är även möjligt att en region eller kommun har ändrat sitt sätt att redovisa uppgifter eller ändrat sin organisation från ett år till ett annat, vilket kan påverka jämförbarheten över tid. Arbetet med att förbättra underlaget för statistiken pågår kontinuerligt på Kulturanalys.”

Källa: Samhällets utgifter för kultur 2023 2024:07 s. 6 (kulturanalys.se)

Exempel ur Kolada

Syftet med exemplet nedan är att påvisa det komplexa i att jämföra kommuners kulturverksamhet. Observera att siffrorna inte säger något om till exempel innehåll i kulturutbud, befolkningssammansättning eller politisk prioritering. Inte heller framgår kommunens roll i investering och drift av kulturhus. Nedan följer exempel ur Kolada med siffror från sex kommuner vilka har kulturhus (som en av flera grundförutsättningar). 2023 års siffror har använts då 2024 ännu ej publicerats.

Kommuner med kulturhus	Invånarantal per 1 nov 2023	Årsarb, antal, 2023	Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv, 2023	Intäkter kulturverksamhet, kr/inv, 2023
Askersund (Sjöängen)	11 477	19	1758	265
Vara (Vara konserthus)	16 116	32	2050	98
Kiruna (Aurora)	22 424	68	1538	842
Skellefteå (Sara kulturhus)	76 219	211	1948	145
Gävle (Agnes kulturhus)	103 581	235	1843	484
Örebro (Kulturkvarteret)	159 437	373	1552	174

Källor: Kolada och [Folkmängden den 1 november efter region, ålder och kön. År 2002 - 2024. PxWeb](#)

Årsarbetare inom kultur och fritid, kommun, antal

Antal årsarbetare inom kultur och fritid. Både månadsavlönade och timavlönade ingår. Antalet årsarbetare räknas fram med hjälp av den faktiska sysselsättningsgraden för månadsavlönade och arbetade timmar för timavlönade. Årsarbetare anger hur många anställda kommunen skulle ha haft om den faktiska sysselsättningsgraden för månadsavlönade och arbetade timmar för timavlönade summerades till heltidsanställningar. Avser kommunalt anställda i november månad enligt HÖK. Anställda inom kommunalförbund/kommunala bolag ingår inte. Källa: SKR:s personalstatistik (novemberstatistiken).

Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv

Nettokostnad för kulturverksamhet, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Med nettokostnad avses bruttokostnad minus bruttointäkt. Avser stöd till studieorganisationer, allmän kulturverksamhet, bibliotek samt musik- och kulturskola. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Intäkter kulturverksamhet, kr/inv

Externa intäkter exklusive intäkter från försäljning till andra kommuner och regioner för kulturverksamhet, dividerat med antal invånare 31/12. Avser stöd till studieorganisationer, allmän kulturverksamhet, bibliotek samt musik- och kulturskola. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.